

“Vaccinurile salvează vieți”

Vaccinul este un preparat biologic care conține microorganisme omorâte sau atenuate, ori fragmente ale acestora. În urma administrării vaccinului, apare un răspuns imun (de apărare), care ne protejează împotriva bolii produse de microorganismele patogene.

Vaccinarea și termenul de *vaccin* au fost introduse de Edward Jenner, medic englez care, în 1796, a realizat prima imunizare împotriva variolei.

Astăzi, vaccinarea salvează anual peste trei milioane de vieți din întreaga lume, conform estimărilor Organizației Mondiale a Sănătății (OMS). Atunci când acoperirea vaccinală este ridicată, numărul persoanelor care contractează boala se reduce considerabil. În lipsa vaccinării sau atunci când acoperirea vaccinală scade sub 90%, sunt probabile reapariția bolilor și manifestările epidemice.

Unul dintre cele mai importante rezultate ale vaccinării a fost eradicarea variolei. Ultimul caz de variolă naturală a fost înregistrat în Somalia în 1977, potrivit OMS, ceea ce a dus la încetarea vaccinării variolice. Și pentru alte boli, OMS are ca țintă eradicarea (poliomielita, rujeola), iar dacă acest deziderat va fi atins și în cazul acestor boli, vaccinarea va înceta.

Vaccinurile sunt mai sigure și mai eficiente decât marea majoritate a produselor medicamentoase, producerea lor fiind extrem de minuțios controlată.

Deși rare, contraindicațiile vaccinării trebuie respectate, conform indicațiilor medicale.

Este adevărat că vaccinurile sunt însoțite de efecte adverse?

Ca orice tratament medicamentos, și vaccinurile pot avea efecte adverse, dar nici unele dintre acestea nu sunt atât de severe ca bolile respective. Durerea, febra moderată și chiar unele efecte adverse grave, dar extrem de rare, trebuie să fie comparate cu consecințele contractării bolii împotriva căreia se vaccinează. În cazul poliomielitei, de exemplu, aceste consecințe pot include paralizia, iar unele boli „dezamorsate” prin vaccinare pot avea drept consecință chiar decesul.

Copiii primesc prea multe vaccinuri prea devreme?

Sistemul imunitar al nou-născuților se confruntă simultan cu multe provocări. Din momentul nașterii, mii de bacterii diferite încep să trăiască pe suprafața intestinelor bebelușilor. Având răspunsuri imune rapide la aceste bacterii, ei le împiedică să invadeze sistemul circulator și să cauzeze boli grave.

De fapt, bebelușii sunt capabili să răspundă la milioane de viruși și bacterii diferite, deoarece au miliarde de celule imunologice care circulă în organismele lor. De aceea, vaccinurile făcute în primii doi ani de viață reprezintă “o picătură de apă dintr-un ocean” din ceea ce sistemul imunitar al unui copil întâlnește și administrează cu succes în fiecare zi.

Este bine să amânăm vaccinarea?

Amânarea vaccinărilor va crește perioada în care copiii sunt expuși riscului de contactare a bolilor ce pot fi prevenite prin vaccinare. Câteva dintre aceste boli – cum sunt varicela, tusea convulsivă și infecția cu pneumococcus – încă sunt destul de frecvente. Chiar dacă programul de vaccinare poate părea oarecum rigid, el se bazează pe cele mai bune informații științifice disponibile și este mai sigur decât programele alternative.

Separarea, mărirea intervalelor dintre vaccinări sau stoparea vaccinurilor pune probleme, deoarece copiii vor fi sensibili la boli pe perioade de timp mai lungi. Momentul în care un copil trebuie să fie vaccinat este determinat prin punerea în balanță a momentului în care copilul prezintă cel mai mare risc de contactare a bolii și momentul în care vaccinul va general cel mai bun răspuns imun.

În sfârșit, modificarea programului de vaccinare necesită vizite în plus la medic. În urma cercetărilor în care s-a măsurat nivelul de cortizol (hormon eliberat de organism ca răspuns la stres), s-a stabilit că cei mici nu sunt mai stresați dacă li se fac două injecții în loc de una. Prin urmare, un număr mai mare de vizite la medic pentru injecții individuale va pune copilul în mai multe situații stresante. În plus, asta implică un potențial crescut de erori administrative, mai mult timp alocat vizitelor la doctor și costuri mai ridicate.

Imunitatea câștigată prin vaccinare este mai bună decât cea obținută fiind bolnav?

Da. Bolile pe care le prevenim prin vaccinare au complicații grave, uneori debilitante și cu efecte pe întreaga viață. Deși vaccinurile nu sunt lipsite de riscuri (ca orice alt produs medical) și pot produce reacții adverse, acestea sunt rareori atât de grave și extrem de rar se pot asocia exclusiv cu vaccinarea. Siguranța vaccinării este asigurată de multiplele etape de control, studiile făcute înainte de licențierea vaccinului, precum și de sistemele de monitorizare ale reacțiilor adverse.

Acestea arată la nivel global că vaccinurile sunt sigure și eficiente, eliminând boli grave care continuă să omoare copiii și adulții nevaccinați.

Este adevărat că mulți oameni dintre cei care contactează boli infecțioase au fost, de fapt, vaccinați?

Nu. Cei mai mulți oameni care suferă de boli evitabile prin vaccinare nu au fost vaccinați. Este adevărat, însă, și că niciun vaccin nu oferă protecție 100% și de multe ori protocoalele de vaccinare nu sunt riguros respectate. De pildă, peste 90% din cazurile de rujeolă raportate în anul 2009 au primit mai puțin decât cele două doze de vaccin rujeolic recomandate.

Cum acționează vaccinurile

Fiecare virus și fiecare bacterie produce un răspuns unic al sistemului imunitar, care implică un set specific de celule din sânge, din măduva osoasă și din întregul organism, precum cele numite limfocite T și limfocite B, printre altele.

Un vaccin stimulează un răspuns imunitar și face organismul să-și „amintească” de o anumită boală, fără să cauzeze boala.

Majoritatea vaccinurilor conțin fie o formă foarte slăbită sau inactivată (omorâtă) a virusului sau bacteriei care cauzează de obicei o boală, fie un mic fragment de virus sau de bacterie, numit antigen.

Când unei persoane i se administrează vaccinul, sistemul ei imunitar recunoaște antigenul ca fiind „străin”. Celulele sistemului imunitar sunt astfel activate ca să omoare virusul sau bacteria care cauzează boala și ca să producă anticorpi împotriva virusului sau bacteriei. Anticorpii sunt proteine speciale care ajută la distrugerea virusului sau bacteriei.

Ulterior, dacă o persoană intră în contact cu virusul sau cu bacteria care cauzează infecția, sistemul ei imunitar își va „aminti” de acesta/aceasta, producând rapid anticorpii potriviți și activând celulele imunitare potrivite pentru a distruge virusul sau bacteria și protejând astfel persoana de boala pe care o provoacă.

Imunitatea durează de obicei mai mulți ani, uneori chiar toată viața. Ea variază în funcție de boală și de vaccin.

Imunitatea dobândită prin vaccinare protejează nu numai persoana vaccinată, ci și persoanele nevaccinate din comunitate, cum ar fi sugarii care nu au încă vârsta de vaccinare. Această „imunitate colectivă” este eficace numai atunci când sunt vaccinate suficiente persoane din comunitate.

În schimb, o persoană care devine imună prin contractarea unei boli, poate expune alte persoane nevaccinate la boală, fiind, de asemenea, expusă riscului de complicații.

Extras din Campania Ministerului Sănătății **“Vaccinurile salvează vieți”** (www.desprevaccin.ro) și www.vaccination-info.eu